

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS
AGJENCIA QENDRORE E VLERËSIMIT TË ARRITJEVE TË NXËNËSVE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2009

SESIONI I

(I DETYRUAR)

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

VARIANTI A

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe
Shkolla e mesme pedagogjike

Udhëzime të përgjithshme:

- Testi përbëhet nga dy pjesë.
- Testi përmban një total prej 50 pikësh.
- Testi ka 25 pyetje. 13 me zgjedhje dhe 12 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundësive të përgjigjeve të nxënësve. Për rastet kur përgjigja e nxënësit nuk përshatet plotësisht me përgjigjen në skemë, por afron me logjikën e pyetjes, komisioni i vlerësimit është i detyruar të këshillohet me drejtuesin teknik dhe me specialistët e AVA, për të bërë vlerësimin përfundimtar.
- Vlerësimi i pyetjes *ese* është specifikuar me kujdes. Vlerësimi i saj do të bëhet duke pasur parasysh rubrikat në tabelën e vendosur në fund të pyetjes dhe që është posaçërisht për vlerësuesit e testit.
- Saktësia gjuhësore ndikon negativisht në vlerësimin e nxënësit, në ato raste, kur ka përsëritje të theksuar gabimesh ose gabime të cilat prishin në mënyrë të vazhdueshme kuptimin e shprehjes.

PJESA I**Gjuhë shqipe****Pyetja 1 B 1 pikë****Pyetja 2 D 1 pikë****Pyetja 3 A 1 pikë****Pyetja 4 C 1 pikë****Pyetja 5 B 1 pikë****Pyetja 6 D 1 pikë****Pyetja 7 D 1 pikë****Pyetja 8 4 pikë**

1 pikë	tek:	lidhës
1 pikë	pas:	ndajfolje
1 pikë	kërcënuese:	mbiemër
1 pikë	nëpër:	parafjalë

Pyetja 9 2 pikë

1 pikë	kallëzuesi: zbriste e zbriste
1 pikë	lloji: kallëzues i thjeshtë foljor

Pyetja 10 2 pikë

1 pikë	rasa: rrjedhore
1 pikë	funksioni: përcaktor

Pyetja 11 3 pikë

Rrethanorët në fjali janë:

me të bërtitura	rrethanor mënyre	shprehur me emër
pa e bërë të gjatë	rrethanor mënyre	shprehur me shprehje foljore
me vrap	rrethanor mënyre	shprehur me emër me parafjaë
përpara	rrethanor vendi	shprehur me ndajfolje
për të treguar	rrethanor qëllimi	shprehur me formë të pashtjelluar (paskajore)
më saktë	rrethanor mënyre	shprehur me ndajfolje

1 pikë	Nëse gjen një nga rrethanorët
1 pikë	Nëse gjen me se është shprehur
1 pikë	Nëse gjen se varet nga folja

Pyetja 12 3 pikë

- 1 pikë** *Një valë e vakët gëzimi po e pushtonte dalëngadalë të tërin*
1 pikë Lloji: nënrenditëse lejore
1 pikë lidhëza megjithëse

PJESA II**ESKILI****“Koeforet”**

- Pyetja 13** A **1 pikë**
Pyetja 14 D **1 pikë**
Pyetja 15 C **1 pikë**
Pyetja 16 C **1 pikë**
Pyetja 17 A **1 pikë**
Pyetja 18 A **1 pikë**

Pyetja 19 4 pikë**Model përgjigjeje**

Gjendja shpirtërore e Orestit kalon në dy faza: i lëkundur në pjesën e parë dhe i vendosur në të dytën. Arsyet janë:

- E ka të vështirë të vrasë nënën. Ç’ të bëj, Pilad? Ku shprehet lëkundja për veprën që do të kryejë (ilustrimi).
- I duhet të marrë gjakun e babait. Më ndiq – i thotë me vendosmëri Klitemnestrës (ilustrimi).

Pikë të plota

2 pikë Nëse gjen dy arsye të gjendjes së dyzuar të Orestit.

DHE

2 pikë Nëse gjen dy ilustrime për secilin rast.

Pikë të pjesshme

1 pikë Nëse gjen një arsye të gjendjes së dyzuar të Orestit.

- Nuk vritet nëna. OSE
- Duhet t’i marrë gjakun babait.

1 pikë Nëse gjen një ilustrim për gjendjen e dhënë në përgjigjen më sipër.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim (nuk ka kuptuar thelbin e veprës) ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20 **2 pikë**

1 pikë Nëse gjen motivin e gjakmarrjes ose krimi sjell krimin.

1 pikë Ilustrimi: Po gjakut të babait, që më thërret, ç't'i bëj? (gjakmarrja)
Nuk të vras unë, ti veten vetë ke vrarë. (krimi sjell krimin)

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21 **2 pikë****Model përgjigjeje**

a) Klitemnestra duke zbuluar gjirin dhe duke i treguar Orestit se është ajo që i ka dhënë qumësht, përpiqet të krijojë kështu imazhin e një nëne të dhembshur, të përkujdesur, të dashur.

b) Ajo përdor këto argumente:

- Vrasja që ajo kreu kundër të shoqit ishte shkruar nga perënditë: *Kështu nga Fati që e shkruar, bir.*
- I shoqi kishte faj (duke nënkuptuar flijimin që Agamemnoni i bëri së bijës).

1 pikë Nëse tregon imazhin që Klitemnestra përpiqet të krijojë te i biri.
DHE

1 pikë Nëse gjen një argument që përdor ajo për të justifikuar veten.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22 **2 pikë****Model përgjigjeje**

E veçanta është përmbysja e rendit të fjalëve: inversioni. Mbiemri ka dalë në krye të fjalisë, përpara emrit. Arsyeja është theksimi, përqendrimi i emocionit të mbiemri e kobshmja, i cili parathotë veprën që do të ndodhë.

1 pikë Nëse gjen të veçantën e vargut

DHE

1 pikë Nëse shpjegon arsyen e këtij përdorimi.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23 **2 pikë****Model përgjigjeje**

Njerëzit janë të pafuqishëm ndaj fatit. Janë perënditë ato që vendosin për ta dhe nëse nuk u binden atëherë do të ndëshkohen (deri në breza, si familja e atridëve).

2 pikë Nëse shpjegon në mënyrë të plotë mendësinë e lashtë greke në lidhje me fatin.

OSE

1 pikë Nëse shpjegon pjesërisht mendësinë e lashtë greke në lidhje me fatin.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 24 **3 pikë**

2 pikë Grua e urryer, e cila është gati të bëj gjithçka për të shpëtuar. Ajo shfaqet vrasëse, nënë jo e denjë për fëmijët (e ka shitur Orestin) dhe jo besnike ndaj martesës.

OSE 1 pikë Nëse thotë vetëm një cilësi që ajo ka.

1 pikë Theksohen për të motivuar veprimin që Orestin do të kryejë, pra vrasjen e së ëmës.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 25 **8 pikë**

Për esenë do të ndiqen kriteret e mëposhtme:

KRITERI I: SHTJELLIMI I IDESË**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- shkruan një ese ku argumenton pse Oresti është figura më tragjike e kësaj tragjedie;
- përqendrohet në idenë madhore që përcjell autori përmes saj në tragjedi (Krimi sjell krimin).
- i mbështet idetë e veta me shembuj nga poezia.
- përdor detaje mbështetëse.
- ka qartësi mendimi.

KRITERI II: ORGANIZIMI DHE STRUKTURA E ESESË**2 pikë****1 pikë** **Struktura e esesë**

- respekton elementet e strukturës së esesë:
 hyrjen
 zhvillimin
 përfundimin

Nxënësi merr **1 pikë** nëse përgjigjen e dhënë e strukturon sipas skemës së mësipërme.

Nëse mungon njëra prej tyre, ai do të marrë 0 pikë për këtë rubrikë.

1 pikë **Organizimi i esesë**

- organizim logjik, ku shfrytëzohen teknika të tilla si koherenca dhe unifikimi i paragrafëve (lidhja logjike mes paragrafëve, kalimi në mënyrë të natyrshme).

KRITERI III: STILI DHE ORIGJINALITETI**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- përmes gjuhës që përdor, krijon një përshtypje të përgjithshme për atë që do të shprehë.
- shprehët me një gjuhë eseistike.
- ka fjalor të pasur.
- stil origjinal.

KRITERI IV: SAKTËSIA GJUHËSORE**2 pikë****(1 pikë sintaksa dhe 1 pikë drejtshkrimi)**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- strukturon qartë përgjigjen nga pikëpamja gramatikore.
- ndërton fjali që janë të sakta dhe të qarta.
- përdor fjali që variojnë në modele, gjatësi dhe ritëm.
- ka saktësi drejtshkrimore.